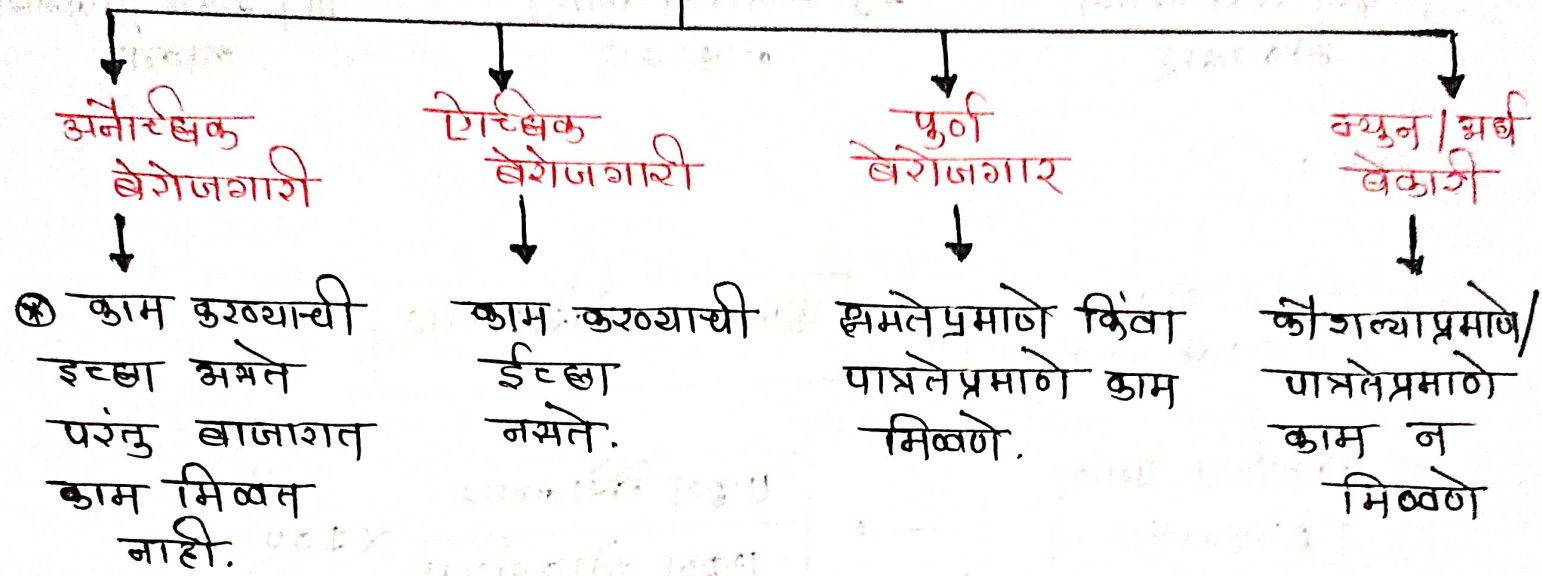

[Employment & unemployment]

2.15 \$
1.90 \$
1.25 \$ - 2004

व्याख्या → काम करव्याची इच्छा, योग्यता, पात्रता, क्षमता असून काम न मिळणे.

बेरोजगारी संकल्पना

* भारतात जास्त प्रमाण

* आर्थिक समावेशन :- आर्थिक विकासापासून दूर असलेल्या लोकांच्या समावेश करून घेणे.

* अम = आर्थिक मोबदला मिळवण्यासाठी केलेली कोणतेही काम

① शारीरिक अम

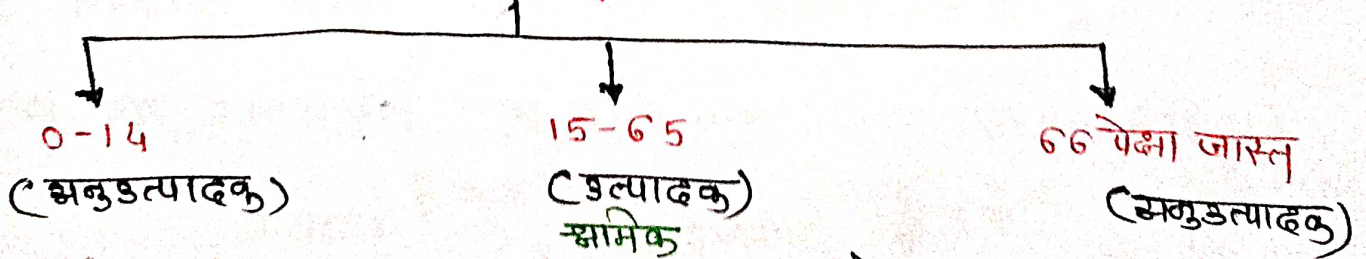
② बौद्धिक/मानसीक अम

* मानवी संसाधन :- एखाद्या देशात उपलब्ध असणारी श्रमिकांची संख्या

* लोकसंख्येवर अवलंबून असते.

* अपव्यय जास्त होतो.

* लोकसंख्येवर गट

15-39 - तरुणांचा देश
श्रमिक संख्या → जगात जास्त (India)

* क्षमशक्ती :- रोजगार + बेरोजगार (15-65 वयोगातील सर्व)

2011 → 63.36%

कामगारांचे प्रकार

I] पूर्ण वेळ पगारी नोकरदार

II] अर्धवेळ पगारी नोकरदार

III] स्वयं रोजगारीत व्यक्ती

* सूत्रे :-

1] क्षमशक्ती
[Labour force]

कामगार + बेरोजगार

2] बेकारीचे प्रमाण
[proportional unemployment]

$\frac{\text{एकूण बेरोजगार}}{\text{एकूण लोकसंख्या}} \times 100$

3] कार्यकारी लोकसंख्या
[work force]

क्षमशक्ती लोकसंख्या - बेरोजगार

4] बेकारीचा दर
[unemployment rate]

$\frac{\text{एकूण बेरोजगार}}{\text{एकूण क्षमशक्ती}} \times 100$

5] क्षमशक्ती सहभागी कामगारांचा दर
[labour force participate rate]

$\frac{\text{क्षमशक्ती}}{\text{एकूण लोकसंख्या}} \times 100$

* NSSO प्रमाणे बेकारीचा दर 3 पद्धतीने मोजले जाते.

अ. क्र.	पद्धत	कालावधी	कामाचे ताम	कामाचे स्वरूप
①	US - usual status [सामान्य स्थिती]	→ 365/382 दिवस	daily 4	सामान्य
②	UPS - usual principle status [सामान्य मुख्य स्थिती]	→ 365/182 दिवस	daily 4	दुय्यम व मुख्य
③	CWS - current weekly status [वर्तमान साप्ताहिक स्थिती]	→ 7 दिवसांपैकी त्यातला कोणताही 1 दिवस	किमान 1 तास	कोणतीही आर्थिक क्रिया
④	COS - current daily status [Headline unemployment] [दैनिक बेरोजगारी स्थिती]	→ प्रतिदिन / दररोज	दररोज 4 तास	कोणतीही आर्थिक क्रिया

* मासिक कालावधी :- बेरोजगारी मापनात मोजला जात नाही.

* वार्षिक कालखंडानुसार :- 182 दिवसाचा कालावधी विचारात घेतला जातो.

* बेरोजगारीचा फिलीप्स वक्र

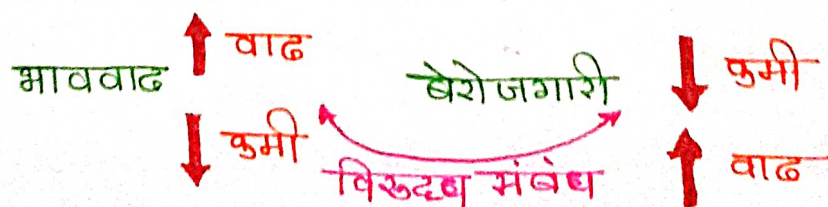
* विल्यम फिलीप्स यांनी फिलीप्स वक्राची मांडणी केली आहे.

* बेरोजगारी व भाववाढ यांचा दोन्हीचा व्यस्त संबंध दर्शविता आहे.

* वस्तुच्या किमती वाढल्या असता → बेरोजगारी कमी होते.

* वस्तुच्या किमती कमी झाल्या असता → बेरोजगारी वाढते

► हा वक्र झाल्याबद्दल लागू होतो → मिन्टन फिडमन (टिप्पणी)

- ⊛ Stagflation & Inflation → या काळात फ्लिप्स चक्र लागू होत नाही.
- ⊛ दीर्घ काळात वक्राची परिणामकारकता कमी होते.

Stagflation is a condition of the economy where there is high unemployment, low growth, and high inflation. It is a combination of stag (stagnation) and inflation.

Inflation is a general increase in prices, which leads to a decrease in the purchasing power of money. It is caused by an increase in the money supply or a decrease in the demand for goods and services.

Stagflation is caused by a combination of factors, including a decrease in aggregate demand, an increase in aggregate supply, and a decrease in the money supply. It is a difficult condition to deal with because it requires a balance between reducing inflation and increasing growth.

The Phillips Curve is a graph that shows the relationship between inflation and unemployment. It is named after A.W. Phillips, who first proposed it in 1958. The curve shows that inflation is highest when unemployment is low and lowest when unemployment is high.

Stagflation is a point on the Phillips Curve where inflation is high and unemployment is high. It is a difficult condition to deal with because it requires a balance between reducing inflation and increasing growth.

Stagflation is a condition of the economy where there is high unemployment, low growth, and high inflation. It is a combination of stag (stagnation) and inflation.

Inflation is a general increase in prices, which leads to a decrease in the purchasing power of money. It is caused by an increase in the money supply or a decrease in the demand for goods and services.

Stagflation is caused by a combination of factors, including a decrease in aggregate demand, an increase in aggregate supply, and a decrease in the money supply. It is a difficult condition to deal with because it requires a balance between reducing inflation and increasing growth.

